

6. Про аудиторську діяльність : закон України від 22.04.1993 р. № 3125-XII, у редакції від 14.09.2006 р. № 140-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

Освещены общие аспекты информационно-консультационной деятельности, необходимой в современных социально-экономических условиях, представлена классификация услуг аудиторских фирм и раскрыта взаимосвязь между ними.

Информационно-консультационная деятельность, информационные услуги, аудит, услуги аудиторских фирм, консультационные услуги.

In the article general aspects are reflected informatively consultative to activity which is necessary in modern socio-economic terms, and also classification of services of auditing firms is resulted and intercommunication is exposed between them.

Informatively consultative activity, informative services, audit, services of auditing firms, consultative services.

УДК 379.845

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ТА РОЛЬ ДОРАДНИЦТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

О. І. Бас, здобувач*

Проаналізовано ситуацію в Україні щодо розвитку туризму, наведено приклади розвитку туризму в умовах економічної кризи в інших країнах, визначено критерії дорадника, обґрунтовано необхідність створення сприятливих умов для навчання сільського населення у сфері туризму.

Сільський туризм, критерії, дорадник, економічна криза.

Сучасні умови розвитку України характеризуються нестійкою економічною ситуацією і потребують інновацій в усіх сферах діяльності. Важливим напрямом стає розвиток сільського туризму та дорадчої діяльності.

Завдяки накопиченому навчально-науковому потенціалу та практичному досвіду в цьому, Україна може досягти значного успіху в розвитку туризму на селі за підтримки дорадництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації дорадчої діяльності досліджували відомі зарубіжні та вітчизняні вчені: С. Джонсон, В. Рів'єра, М. Кропивко, Т. Кальна-Дубінюк [1–3]. Розробки,

* Науковий керівник – доктор економічних наук, професор Т. П. Кальна-Дубінюк
© О. І. Бас, 2015

що стосуються розвитку туризму на селі, висвітлені в працях Л. В. Забуранної, Ю. В. Зінько, М. М. Пітюлича та інших [4–6]. Однак набувають актуальності питання застосування дорадчої діяльності для подальшого розвитку сільського туризму, що і обумовило вибір теми дослідження.

Мета дослідження – проаналізувати стан сільського туризму під час економічної кризи та розкрити роль дорадництва для його перспективного розвитку.

Виклад основного матеріалу: Більшість сучасних дослідників туризму вирізняють чотири основні етапи його розвитку. Перший – від найдавніших часів до кінця XVIII – початку XIX століття. Це стадія започаткування розвитку світового туризму. Другий – початок XIX століття до кінця Першої світової війни – етап становлення організованого туризму. Третій – від 1918 року до кінця Другої світової війни – етап індустріалізації туризму. Четвертий – з 1945 року до 2013 р., пов'язаний з масовим розвитком туризму та процесом глобалізації [7].

Як бачимо, кожен етап розвитку туризму розмежовується періодами воєнних дій. Наслідки Світової економічної кризи, яка розпочалася в другій половині 2008 року, призвели до Майдану в Україні наприкінці 2013 – початку 2014 року та продовження воєнних дій на Сході України до сьогодні. Тому можемо сказати, що почався новий етап розвитку туризму і важливо віднайти можливості для створення його інноваційних основ.

У країнах, що розвиваються, в індустрії туризму створюється більше робочих місць, ніж в інших галузях економіки. Так, у Бельгії відсоток зайнятих в індустрії туризму становить 9 %, у Швейцарії – понад 15 %, у Великобританії – до 4 %, Франції – 10 %, Австрії – 5 %, Іспанії – 3 %, Італії – 15 % від загальної кількості зайнятих [8].

Але як розвивати туризм, коли в країні ведуться воєнні дії? Чи реально це? Адже для туриста найважливіше – безпека життя. Ізраїль – це наочний приклад країни, яка майже постійно живе в стані війни зі своїми арабськими сусідами. А водночас, це одна з найбільш розвинених країн світу з високою туристичною індустрією [9].

Другий приклад для України – це Хорватія з 1992–1995 років. Що робили проєвропейськи налаштовані хорвати, коли в провінції Славонія тривала коротка, але регулярна війна із сильнішою, проросійською Сербією? Звісно, воювали і з повною послідовністю витиснули агресора. Але, водночас, розвивали туризм, який є одним із двигунів хорватської економіки. І гарантували туристам безпеку і комфорт [9].

В Європейському Союзі туризм знаходиться в першій трійці пріоритетів розвитку. Туризм – це історія, культура, традиції країни, її економічний розвиток, це імідж країни.

В Україні туризм ніколи не відносили до окремої галузі економіки. Тому закономірно, що внутрішній туризм є не вигідним, збитковим для туристичних компаній. Українські туристичні компанії більше працюють на продаж іноземного туристичного продукту. Але нині, за економічної кризи, коли відбуваються військові дії на Сході України, падає курс гривні – кількість людей, які можуть дозволити собі відпочинок за межами України

різко зменшилася. Крим анексовано. А в якому стані сьогодні внутрішній туризм? Відповіддю можуть бути слова Секретаря Комітету Верховної Ради Анни Романової: «Хтось може сказати: мовляв, який туризм може бути під час війни? Але ж саме тоді, коли наша економіка дуже слабка, коли ворог загрожує і розхитує ситуацію в Україні, ми маємо спиратися на ті галузі, які можуть дати Україні мільярдні надходження. Вкладений у туризм один долар дає 7 доларів інвестицій суміжним галузям економіки: ресторанно-готельному бізнесу, транспорту, сфері розваг. Кожні десять туристів дають роботу двом працівникам, а кожне робоче місце в туризмі створює чотири місця в суміжних галузях.

Серед проблем – відсутність тут системи державного управління. Державну агенцію з питань туризму і курортів ліквідували, а спеціального підрозділу Мінекономрозвитку, який би опікувався туризмом, так і не виокремили. На папері функції перекладено, а на практиці туризмом ніхто не займається. Проблемними питаннями є відсутність ефективного менеджменту в державному туристичному секторі, недосконала й застаріла нормативно-правова база. Потребує змін Закон «Про туризм», аби привести наше законодавство в цій галузі у відповідність до європейського. Немає нині тут комплексного підходу, маркетингової стратегії держави, ефективного механізму залучення інвестицій» [10].

А людям потрібно відпочивати, потрібно відриватися від життєвих труднощів, щоб не розвивалася депресія. Що вже казати про бійців, які повернулися з війни. Доведено, що найкраще соціалізують і повертають до життя подорожі своєю країною, пряме спілкування на прості побутові та культурні теми, занурення у природне середовище. Отже, альтернативою можуть бути послуги сільського зеленого туризму, і не лише у Карпатському, але й у Центральному регіоні.

Та чи готові сільські господарі надавати якісну послугу сільського туризму? У західних областях щодо якості туристичних послуг було реалізовано достатньо велику кількість транскордонних проектів. А в центральних областях України функцію підвищення знань щодо якості туристичних послуг у сільській місцевості може реалізувати дорадча служба.

Важливе значення в цьому має кваліфікована дорадча послуга. Для цього потрібно, щоб:

1. Дорадник був місцевим жителем, який знається на сільському житті з власної практики, знає умови життя, проблеми, цінності й традиції. При цьому ідеально, якщо дорадник мав чи має практику надання послуг із сільського туризму. Це важливо для об'єктивного аналізу ситуації, формування порад щодо успішного ведення гостинного бізнесу та донесення їх доступною (місцевою) мовою до власника.

2. Дорадник мав високу професійну підготовку, до якої входять як загальні знання з ефективною дорадчою послугою, так і її практична реалізація за спеціалізацією послуг із сільського туризму.

3. Дорадник постійно підвищував рівень своєї кваліфікації: обмінювався досвідом; проходив стажування в Україні та за кордоном; брав участь у вебінарах тощо.

4. Дорадник був мобільним. Сільські люди постійно працюють. Їм важко викроїти час на поїздки до центру на навчання та консультації. Автомобіль, ноутбук та Інтернет – основне знаряддя праці дорадника з розвитку сільського зеленого туризму.

5. Дорадник за сумісництвом міг бути й інспектором з добровільної категоризації гостинної садиби. Адже, знаючи всі вимоги категорій та потенціал гостинної садиби й господаря, дорадник якісніше надасть послугу щодо покрокового покращення послуг із сільського туризму на гостинній садибі.

6. Дорадник міг постійно супроводжувати консалтинг розвитку послуг із сільського туризму обраних об'єктів. У підсумку буде кращий і швидший результат для власника агросадиби та успішна історія послуг дорадника, а отже, і його репутація.

Щоб бути успішним в наданні рекомендацій, дорадник має добре орієнтуватися в законодавчих актах щодо розвитку сільського туризму. Оплата праці та витрат дорадника не може бути лише за державної підтримки, оскільки тоді важливість консультації не буде повністю цінуватися селянином. Але й селянин не зможе сповна оплатити дану послугу, що призведе до відмови у потребі консалтингу, і, як наслідок, до його повільного розвитку.

Тому в цьому має бути диференціальний підхід. Наприклад, перших три зустрічі – 70 % – оплата за державні кошти, а 30% – кошти власника. Наступних п'ять зустрічей – 50 % – оплата за державні кошти, а 50 % – кошти власника. Наступні 10 зустрічей – 30 % – оплата за державні кошти, а 70 % – за кошти власника.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, існуюча економічна криза в країні – це набір можливостей переглянути та посилити пріоритетність її економічного розвитку. Військові дії на Сході – це час проведення радикальних економічних реформ. Падіння гривні має сприяти не тільки збільшенню попиту на сільський туризм, але й прискорити системну реформу економіки, де значне місце відводиться дорадництву та його послугам в напрямі розвитку сільського туризму. Роль державної підтримки в цьому визначиться прийняттям необхідних законодавчих рішень.

Список літератури

1. Kalna-Dubinyuk T. The Development of Extension Service in Ukraine and the Worldwide Experience / T. P. Kalna-Dubinyuk, S. R. Johnson // Text-book. – К. : Agrarna nauka, 2005. – 200 с.

2. Rivera W. M. Contracting for Agricultural Extension / W. M. Rivera, W. Zijp. – CAB International. – 2002. – 189 p.

3. Кропивко М. Ф. Шляхи розвитку сільськогосподарського дорадництва в Україні / М. Ф. Кропивко // Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». – 2011. – Вип. 168, ч. 3. – С.10–16.

4. Забуранна Л. В. Туристична підприємницька діяльність в аграрній сфері: теорія, організація : монографія / Л. В. Забуранна. – К. : Ін-т аграр. економіки, 2012. – 480 с.

5. Зінько Ю. В. Сільський зелений туризм як складова стратегії туристичної політики регіону / Ю. В. Зінько // Вісник Львівського університету: Серія «Міжнародні відносини». – 2008. – Вип. 24. – С. 77–82. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : http://tourlib.net/statti_ukr/zinko3.htm

6. Пітюлич М. М. Особливості функціонування сільського туризму в Україні та досвід європейських країн / М. М. Пітюлич, І. І. Михайлюк // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія "Економіка". – 2011. – Спецвипуск 33. – Ч. 3. – С.154–158. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : http://tourlib.net/statti_ukr/pitjulych.htm

7. Історія розвитку туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pidruchniki.com>

8. Тищенко О. М. Туризм, як національний пріоритет [Електронний ресурс] / О. М. Тищенко. – Режим доступу : <http://www.vuzlib.su>

9. Інтеграція з Європою під час війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://porteuropa.eu/ua/ukraina/>

10. «Хвиля Десни». «Про туризм в умовах війни» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hvilya.com/news/>

Проанализирована ситуация в Украине по развитию туризма, приведены примеры развития туризма в условиях экономического кризиса в других странах, определены критерии консультанта, обоснована необходимость создания благоприятных условий для обучения сельского населения в сфере туризма.

Сельський туризм, критерії, консультант, економічний кризис.

The analysis of the situation in Ukraine for tourism development, tourism development are examples of the economic crisis in other countries, the criteria's consultant, the necessity of creating favorable conditions for learning in rural tourism.

Rural tourism, criteria, consultant, economic crisis.

УДК 004.451.47

РОЗМЕЖУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ АПК І ДОРАДЧИХ СЛУЖБ

М. Ф. Безкровний, кандидат технічних наук

Проаналізовано шляхи розмежування діяльності органів управління АПК і дорадчих служб. Розглянуто шляхи поліпшення їх роботи. Обґрунтовано зміни, внесені в організаційну структуру міністерства (департаменту) сільського господарства та в Положення про міністерство (департамент) сільського господарства.

Організація розмежування діяльності, взаємодія органів управління, дорадчі послуги, сільськогосподарська дорадча діяльність, інформаційні служби вищих аграрних навчальних закладів.

© М. Ф. Безкровний, 2015